

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein & Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsbet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA” iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din întru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 19.

Brașov, Joi 25 Ianuarie (7 Februarie).

1907.

O aparițiune, ce dă de gândit.*)

II.

De câte ori cetim un discurs fru-
mos rostit în camera ungară de vr'u-
nului dintre deputații naționaliști ro-
mâni, discursuri ce nu arareori con-
țin, cum ni-am putut convinge, părți
foarte însemnate de critică a abuzu-
rilor și volnicilor guvernului și a or-
ganelor sale, conțin și pasagii ici colo
indrăznețe și foarte avântate, — după
ce am terminat cu citirea și vedem
cum se trece la ordinea zilei peste
ele, — ne aducem aminte de acei gim-
naști, cari nesimțindu-se destul de tari,
se îmbărbătează și și i-au un avânt
puternic spre a executa câte un exer-
cițiu mai greu, dar când par a fi ajuns
la țintă, se oprese în loc dintr'odată
ca pironiți și se întorc apoi iarăș de
unde au pornit, ca să și încerce no-
rocul din nou.

In asemeni momente ne cuprinde
un fel de toropeală a sufletului și
stăm și noi pe loc și ne gândim:
oare după atâtea năcazuri, lupte și
suferințe, poporul român din acest
regat și din această monarchie să fie
în adevăr condamnat a asista la un
astfel de spectacol de încercări ale
unora din fii săi cei mai bravi și
inteligenti, fără să se aleagă cu ni-
mic și fără a mai ști în ce si-
tuațiune se află și ce va mai fi de
capul lui. Căci bine să ne notăm.
Ori cât de înapoiat în cultură ar
fi, ori cât de puțină școală poli-
tică ar avea poporul nostru, atâta
este în stare să înțeleagă fiecare
dintre fruntașii lui, alfabeți ori neal-
fabeți, că cu o purtare curajoasă și en-
ergică a poporului la alegerile dietale încă
nu e de ajuns, că trebuie ca toată
națiunea să facă și să întreprindă
ceva pentru a scoate carul politicii
noastre naționale din nămolul, în care
s'a prăvălit în deceniile ultime din
vina noastră și a împrejurărilor.

Numai și numai pe terenul electo-

*) A se vedea „Gaz. Trans.” Nr. 17 din a. c.

ral vedem așadar că nu putem răsbi,
mai ales după ce avem să luptăm cu
forța brutală aplicată de stăpânire fără
de nici un scrupul și după ce aceia
pe cari i-am ales cum s'a dovedit,
nu pot să se susțină în areopagul
diete, decât făcând șovinismului do-
minant mereu concesiuni într'o pri-
vință sau alta, concesiuni, ce le creiază
acolo din punctul de vedere curat
național vrând-nenrând — ori cât de
mult ei și-ar da silința să șteargă a-
ceastă impresiune — o situațiune ne-
clară și o pozițiune umilitoare.

Am șis odată, că deputații na-
ționaliști din dietă s'au angajat la o
muncă de Sisiph. Este o espression
mult uzată, dar o întrebuițăm, fiind-
că nu avem alta mai bună, care să
caracterizeze deoparte silințele ce și-le
dau acești deputați — o recunoaștem
cu plăcere — în cea mai bună cre-
dință, de a capacita pe cei dela cârmă,
de altă parte rezultatul nemulțumitor,
ba zadarnic al acestor silințe.

Nu ne-am prea pronunțat până
acuma asupra atitudinii parlamentare
a deputaților naționaliști, fiind-că am
așteptat mai întâiu să se orienteze
ei înșiși acolo, unde se află și unde
i-an trimis alegătorii.

Până aci au trecut nouă luni de
când sunt membrii ai parlamentului
de sub zodia coaliției și deci putem
să credem, că în acest interval — de
debutul micului club naționalist al ce-
lor de ce din 1905 nu mai vorbim,
căci a fost o primă încercare de a
umbra — ei și-au putut da samă de
situația în care se află.

Ei bine, ce vedem după aceste
nouă luni de activitate parlamentară
în aparițiunea ei esterioră destul de
viuă și constantă?

Vedem o niziuință capitală a de-
putaților naționaliști; îi vedem căz-
nindu-se, adeseori cu picături de su-
doare pe frunte, să electrizeze, cum
am dice, chestiunea naționalităților și
să-o scoată din amorteala și toro-
peala în care ajunse, grație unui re-
gim arbitrar, tendențios și vindicativ.

Refrenul vorbirilor naționaliste
cu ocaziunea dezbaterilor generale
ale budgetelor etc. a fost și este: le-
gea naționalităților se calcă, nu se
execută; noi însă cari intervenim în fa-
vorul poporului suntem declarați de agi-
tori și suntem prigoniți! Ear răspun-
sul ce se dă la acest refren din ta-
băra adversarilor, este acel „non pos-
sumus!” al oamenilor prea increzuți
în puterea lor și firm decisi a nu face
nici cea mai mică concesiune de bună
voie, nici a promite fie și cel mai
mic lucru în cele politice-naționale,
decât cu cugetul rezervat de a nu im-
plini nimic din ce au promis.

Încât pentru adversarii suntem
de mult în curat cu nizuințele lor și
cu ținta ce-o urmăresc ei față de noi.

Dar dacă e vorba de deputații
noștri naționaliști, cari după a lor
mărturisire, au fost aleși pe baza
programului și a „enunțatiunilor” con-
ferenței electorale dela 10 Ianuarie 1905,
trebuie să întrebăm: oare de aceea
s'au dus ei în dieta ungurească, ca
să se plângă acolo, că nu se execută
o lege, care din capul locului a fost
croită și adusă pentru stânjinirea des-
voltării naționale a popoarelor nema-
ghiare din Transilvania, Banat și Țara
ungurească și pentru maghiarizarea
lor succesivă?

Alegerea dela Bocșa. În cercul Bocș-
stăpânește regimul gendarmeresc. Din toate
comunele șosec știri despre acte brutale
săvârșite de organele ministrului de ini-
terne. »Lupta« e informată, că alegătorii
Nicolae Zebuc și Petru Murariu, cari au
afășat convocarea adunării populare per-
mise, au fost arestați de gendarmi. Învă-
țăturul din Raifna, Iliescu, a fost oprit în
drum de gendarmi ziua mare și escortat
la primărie pe motiv că e »suspect«, iar
mai apoi a fost eliberat pe lângă amenin-
țarea că dacă va mai eși sara pe stradă,
va fi escortat la Bocșa. Peste câteva ore
a fost din nou arestat și escortat la Bocșa.

Situația politică în România. Din Bu-
curești ni-se scrie cu data de 21 Ian. v.
următoarele: Prin cercurile politice se co-
mentează foarte mult atitudinea opoziției

liberale din Camera deputaților și din Se-
nat. Pe când oratorii dela întrunirea li-
berală, în frunte cu d-l Sturdza, șeful li-
beralului, au atacat cu o deosebită violență
guvernul Cantacuzino, pe diferite chestiuni
politice și administrative, în parlament nici
un reprezentat al ei, n'a luat cuvântul
asupra unor legi importante, prezentate de
guvern. Astăzi liberalii țin o nouă întrunire
la Craiova, iar Duminică viitoare vor
ține alta la Iași. Unele ziare spun că prin
această tactică liberalii vor să arăte că
n'au încredere în Parlament, și se adre-
sează masei populare, altele spun că li-
beralii așteaptă rezultatele tratativelor
între guvern și fracțiunea conservatoare
de sub șefia d-lui P. Carp.

Obstrucția în dieta croată. În cercurile
politice croate se crede, că deși obstrucția
continuă în dietă, nu va fi de lipsă, că
dieta să fie amânată s'au chiar disolvată.
Marți s'a ținut în Agram un meeting con-
tra obstrucției și primarului orașului. Au
luat parte peste 800 de persoane în mare
parte social-democrați. S'au adoptat 2 re-
zoluții, una în care guvernul este invitat
a rezolva cât mai curând reforma consti-
tuțională și a doua în care se dă un vot
de blam majorității consiliului comunal,
care a fost ales încă în timpul fostului
ministru Kuhlen, pentru că în contra inte-
reselor orașului vrea să concesioneze tram-
vaele electrice întreprinzătorilor particu-
lari. După ședință participanții au demon-
strat pe străzi, iar în fața locuinței depu-
tatului Frank au izbucnit în strigăte de
»Jos!»

**Programul guvernului rus la confe-
rința dela Haga.** Secretarul de stat rus
Martens, care va fi reprezentantul Rusiei
la conferința dela Haga, a sosit alaltăeri
în Paris. El a declarat următoarele unui
redactor al ziarului »Temps«: »Călătoria
mea are un anumit scop. Sunt însărcinat
din partea guvernului meu, ca să pregă-
tesc terenul pentru viitoarea conferință
dela Haga și să tratez cu celelalte puteri
pentru a evita ori ce neînțelegeri și sur-
prinderi. Vin din Berlin, unde am tratat
cu guvernul german și voi rămâne câteva
zile la Paris. De aici voi pleca la Londra,
Roma, Viena și apoi mă voi reîntoarce la
Petersburg. Programul nostru cuprinde
anumite chestiuni, cari după convingerea
noastră vor putea lua o formă pozitivă
ca de ex.: Aplanarea conflictelor interna-
ționale pe cale pacifică, îmbunătățirea con-
vențiilor cu privire la războaiele pe uscat,
orânduirea războaielor pe apă etc. Până

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Greșeli de limbă.

(Fine).

2. Gramaticale.

Multe greșeli de gramatică se găsesc
și în cei mai buni din scriitorii noștri.
Așa d. e. scrie Bolintineanu:

„Îmbătă-te de funul de flori desfătătoare
Ai anilor voioși.”

Iar Alecsandri:

„S'aude 'n câmp departe nechezuri sunătoare.”
„Muntelui dintr'o sorbire au să 'nghit pe Moldoveni.”
„Tot astfel s'aud a mamei dulce soapte.”
„Adie boarea dulce din verdele câmpii.”

In manualul meu, »Principie de lite-
ratură«, în ș-ul despre »corecteta limbii«,
am semnalat câteva greșeli de acest fel,
cari s'ar fi putut înmulți pe pagini întregi.

Manualele noastre de gramatică, în-
trebuințate azi în școală, deosebesc la sub-
stantive numai două genuri: masculin și
femenin; iar numele, cari la sing. sunt

masculine și la plural feminine, și cari sunt
mai ales nume de lucruri, le numesc hete-
rogene, nu neutre. Conform acestei idei
greșite, că în limba română n'am avea
gen neutru și fiindcă toate femininile
se termină la plural în e sau în i, toți
scriu cu e neutrele terminate la plural în a;
d. e.: care, cosoare, hotare, topoare, oase,
în loc de cară, cosoară, hotară, topoară,
cum se aud aceste vorbe și în popor și
care e pronunția cea mai corectă. Neutrele
românești sunt de trei categorii: unele cu
pluralul în a, altele în e, și iar altele în
uri, ca popor—popoară, suflet—suflete, dar—
daruri.

Unele nume proprii de orașe și de
munți au numai pluralul, cum sunt asemeni
nume și în alte limbi; d. e. București, Iași,
Pitești. Foarte urât sună aceste nume puse
la singular, cum zic și scriu mulți: Bucu-
reștiul, Ploieștiul; ca și cum am zice despre
o singură persoană Văcăreștiul, Odobeștiul,
dela Văcărești, Odobești.

Numele soră, noră, au g. și d. sing.
surori, nurori, surorii, nurorii; pl. surorile,

nurorile. Foarte adeseori însă vedem aceste
forme înlocuite în scriere prin formele ne-
corecte sorei, nori, sorele, unde e haina
sorei mele.

Pronumele însuși, însuși, însuși, se
unește în gen, număr și caz cu substantivul
lângă care stă sau pe care-l înlocuiește:
eu însuși, tu însuși, ea însăși, noi înșine
m. și noi înșine f., a lui însuși, a ei înșei.
Inse mai niciodată acestui pronume nu i-se
dă o concordantă regulată. Mai ales forma
însăși e întrebuițată foarte des ca ne-
flesibilă: însăși voi, eu însăși; în loc de
voi înșivă m., sau voi înșevă f., eu însumi m.,
eu însumi f.

Posesivul său, sa, sei, sale e totdea-
una reflexiv. Înțelesul nereflexiv, când adecă
posesiunea lucrului însemnat prin pronume
ține de altă persoană, iar nu de subiectul
proposițiunii, se întrebuițează lui, ei, lor,
ca și în limba latină eius în loc de suus.
D. e. a venit vecinul cu fratele său și cu
fiii lui. In scris însă mai nici odată nu se
face deosebire între său și lui, ci se pun
unul în locul altuia, întunecând și uneori

schimbând înțelesul frazei. D. e. »Ioan veni
cu un vechiu servitor al lui«. Al cui, al
lui Ioan ori al altuia? »Răspunsul solda-
tului plăcu regelui, care laudă credința sa“.
»Intrând în cortul lui, pajul se aruncă la
picioarele sale. Înțelesul acestor două pro-
pozițiuni e tocmai opus celui ce vrea
autorul să li-l dea.

Formele verbale să aibe, să umple,
la conjunctiv, în loc de să aibă, să umplă,
au ajuns astăzi un fel de solecisme ca și
el suferă, el acoperă, la indicativ, în loc de
el suferă, el acoperă, cum e corect și cum
pronunță majoritatea Românilor.

Este o regulă sintactică a limbii ro-
mâne, că de câte ori obiectul stă înaintea
verbului său, se mai repetă odată prin for-
mele scurtate ale pronumelui personal:
Cărțile le-am găsit. Pe Ioan îl aleseră de-
putat. Vecinului i-au venit oaspeți. Iar când
obiectul stă după verb, nu se mai repetă:
Am găsit cărțile; aleseră pe Ioan... O con-
strucțiune greoaie și contrară acestei re-
gule, deși foarte des întrebuițată, este
repetarea obiectului prin pronume și atunci

acum n'am întâmpinat de nicăiri împotrivire și sperăm că toate puterile vor lua parte la dezbaterile acestei conferințe.

Conflictul dintre America și Japonia. Față de diversele comunicări și zvonuri, corespondentul din Washington al ziarului »Times«, care se află în deaproape legătură cu președintele Roosevelt, asigură că tratativele diplomatice cari se urmează acum între Roosevelt și Tokio, se vor termina în curând cu rezultate multumitoare. Roosevelt va apela apoi și la autoritățile din California pentru pacificarea aplanarea a incidentului cu Japonia.

Din Tokio se telegrafiază că lumea de acolo se miră și regretă că presa americană face *casus belli* din afacerea Californiană. Oamenii de stat de seamă declară, că Statele-Unite sunt cel din urmă stat în contra căruia Japonia ar face războiu.

Din dieta ungară.

Sedința camerei dela 31 Ianuarie a. c.

Dr. Alexandru Vaida: (continuând) citează un caz de volnicie a fislogăbirăului din Șomcuta, care a condamnat pe mai mulți țărani din comuna Văleni la amendă de câte 600 coroane. Spune că a relevat acest caz în dietă, dar așteptarea sa, că ministrul de interne va lua măsură în cauza aceasta, până acum nu s'a împlinit și totuși contele Andrássy a zis: »Voiu fi vesel dacă vom putea să mulțumim pretenziunile d-voastră juste și echitabile...

E caracteristică pentru modul de eugetare al d-lui ministru de interne, că d-sa ne numește tot numai de »valahic«. Aceasta dovedește, că modul d-sale de eugetare nu se potrivește cu spiritul timpului, e încă tot de pe timpul Aprobatorilor, căci de nu ar trebui să numească un popor așa cum se numește el.

A vorbit d-l ministru și de tatăl său, fost ministru de externe austro-ungar, că politician maghiar a intervenit cel dintâiu la cabinetele europene în favorul independenței Serbiei și României; sunt cunoscute foarte frumoase și recunosc că contele Andrássy, bărbat însemnat și genial, a părțit cauza independenței României, dar a trebuit să abia la congresul din Berlin înaintea ochilor interesului monarhiei austro-ungare, ca să nu fie împrejmuțat din toate părțile de vecini mari și să nu întărească Rusia, lăsându-i România și alte state din Balcani. Dar să dau cuvântul însuși contelui Andrássy senior. Eată ce a zis el către regele Carol al României în privința aceasta:

Ein vollkommener Unsinn sei... das oft verbreitete Gerücht, dass Österr.-Ungarn Annexionsgelüste gegen Rumänien hege. Wir würden unserem eigenen Interesse zuwiderhandeln, wenn wir die Ziffer unserer unzufriedenen Rumänen vermehren, unsere Grenzen gegen Russland erweitern wollten. (Aus dem Leben König Karls von Rumänien II. p. 319.)*

*) (E cu totul absurdă... fama lăpădă că Austro-Ungaria ar avea poftă să anexeze România. Am lucra în contra propriilor noastre interese, dacă am voi să înmulțim cifra (numărul) Românilor noștri nemulțumiți și să estindem granițele noastre spre Rusia. (Din memoriile Regelui Carol al României.)

E foarte natural că contele Andrássy Gyula, chiar și din punct de vedere maghiar, a trebuit să creeze România de azi, pentru-ca să nu sporească pe acei Români și așa prea mulți, cari incomodează cu prezența lor Ungaria. E foarte natural și aceea, că n'a putut lăsa România pe mâna Rusiei, pentru-ca Rusia să nu împrejmuie cumva ca un inel uriaș, Ungaria. Dacă luăm aceste în considerare, cred că putem reduce cu 99 procente acea recunoștință, pe care o pretinde Andrássy Gyula junior de la România față de Andrássy Gyula senior.

România are să mulțamească independența ei înainte de toate genialității și destoiniciei poporului român. Acestea și sângele vărsat la Plevna au creat România de azi. (Adevărat! în centru, pe banchile naționaliste!) Monarhia noastră are nevoie de prietenia regatului român, prietenia aceasta e însă periclitată dacă d-voastră continuați politica actuală.

Contele Andrássy Gyula își încheie discursul astfel: (cetește) »Politica mea față de naționalități mi-o pot resuma într-o singură propoziție: a iubi, a fi drept față de grosul naționalităților, dar a perzeca cu asprime implacabilă pe agitatori.

Despre aceea cât de mult iubește poporul, d-l conte a dat din nou o dovadă chiar acum trimițându în cercul Bogsei 600 jandarmi și va mai trimite o mie. (Sgomot în stânga).

Cor. Brediceanu: Asta-i libertatea maghiară! (Ilaritate).

Ugron: De n'ar fi libertatea maghiară n'ați lătra (Sgomot. Preș. sună).

V. Vaida: Se vede însă că d-l conte Andrássy Gyula tot nu prea vrea să măsure cu măsură egală poporului nostru, pentru-ca să zicem d. e. față de poporul din Hajdu-Böszörmény de bună seamă nu se va purta așa, ca față de poporul român din cercul Boceși. Mi-ar plăcea zău să văd dacă s'ar încumeta oare d-l ministru de interne (Mare sgomot în stânga) să trimită 600 jandarmi în Hajduböszörmény (Sgomot).

În acest chip iubește deci d-nul conte Andrássy poporul nostru. Credeți oare că vorbirea d-lui ministru de interne tipărită pe hârtie așa de frumoasă va convinge pe popor, că bunăvoința guvernului se îndreaptă spre el? (Mișcare) Aceasta n'o crede nici însuși d. ministru de interne (Contrațiceri)...

Onor. Camera! Fiindcă am terminat cu discursul d-lui ministru de interne voiu să vorbesc ceva de politica, care ne întâmpină mereu din toate părțile cu acuzarea trădării de patrie și că suntem agitatori. Politica aceasta a urmărit-o și fostul guvern Wekerle din 1895 și anii următori. Dovadă numeroasele procese de agitație, ce au fost intentate numai dela 1897 încoace, 188 procese cu pedepse laolaltă de 44 ani și amende de 49,500 coroane. Noi avem însă atâți trădători »netrebniți și fără de suflet«, încât puteți arunca în fiecare zi în temniță câte unul și tot mai ramân. (Sgomot). Oricine trebuie să recunoască, că politica aceasta a forței a dat faliment.

Nu mai rămâne acum alta decât propunerea făcută de St. Apathy în »Erd. Hirl.« dela Cluj, executarea acelei idei, ca să poftiți să puneți la cale o noapte a sfântului Bartolomeu. (Sgomot mare, contrațiceri), ori să executați ideea colegilor

dep. Markos, Hock. (Să trăiască): ștreanglor! (Sgomot mare). Și acestea le propovăduesc preoții catolici (Markos și Hock) în numele iubirii; acestea poate așa le-au învățat în seminare.

Markos: Sunt bune pentru făcători de rele! (Sgomot.)

Hock: Ce zici? Eu să fi zis? (Sgomot mare.)

Președintele (sună): Rog pe d-l deputat I. Markos, să nu conturbe pe vorbitor cu continue intreruperi.

A. Vaida: Aud, că Dv. aprobați. Și deoarece mereu mă intrerup și ne ofer ștreangul, pe care l-au propus d-nii Markos, Hock, adevă să ne spânzure, deoarece vedem, că D-voastră aprobați această politică și se poate, că On. Camera să se ocupe cât de curând cu v'r'o moțiune de urgență și să o și primească, trebuie să vă povestesc o anecdotă istorică.

S'a întâmplat în România, că marele bărbat de stat Cogălniceanu discuta odată cu un Evreu, cu un agitator al Evreilor, un trădător de patrie cum s'ar numi aici, (ilaritate) și l'a întrebat pe el Evreul, cum ai de gând să rezolvi chestia ovreiască domnule? (Cogălniceanu era pe atunci ministru-president.) Cogălniceanu, care de altfel era om foarte liberal și pe care Evreii îl iubeau, zise în glumă: Foarte ușor: vom pune la cale o noapte de Bartolomeu, vă aruncăm pe toți în Dunăre, acolo aveți loc destul. La aceasta îi răspunse Evreul: D-le, eu cred că poți arunca într'o singură noapte jumătate ovreimea în Dunăre, rămâne însă cealaltă jumătate de sămânță și e de ajuns o noapte ca să se pună la loc cei înecați în Dunăre. (Ilaritate.) Așa veți păți d-voastră și cu noi Români. Ne este de ajuns o noapte ca să punem la loc ceea ce ne-ați luat prin spânzurare. (Ilaritate).

Onor. Camera! Când mă cuget la situația politică de azi, îmi vin în minte amintiri din vremuri. Eram la țară și în singurătatea mea priveam jocul vâpăilor focului din sobă și gândul meu sefrământa cu chestiile politice, când mi-am adus aminte de timpul când eram copil și umblam la școală, în gimnaziul unitarilor din Cluj. Profesorul chemase pe un coleg al meu să reciteze »Cântecul cânilor«, iar pe mine să recitez »Cântecul lupilor«. Și s'a deșteptat în mintea mea vie amintirea acelor zile, când m'a aplaudat publicul maghiar, iar ca copil neprișcând însemnata simbolică a acestui cântec, dar pătruns de genialitatea, pe care a știut-o turna într'ansul Petöfi, am declamat »Cântecul lupilor«.

Și mi-a venit în minte situația politică de azi. Situația d-voastră e ca situația celui coleg al meu, iar a noastră e »cântecul lupilor«. (Ilaritate) Pentrucă flămânzim și degerăm de frig, avem parte și de toată mizeria — dar suntem liberi. Nu ne temem de biciuri, nici nu ne temem de d-voastră, nici de puterea statului, nici de furci, ne mărturisim și propoveduim sus și tare convingerea noastră și avem încredere în viitorul națiunii noastre. (Aprobări în centru).

În ce privește faptul, că guvernul actual în frunte cu d-l ministru de interne e atât de încrezut, la aceasta se potrivește vorba Românilui: »Apa trece, pietrele rămân«...

În ce privește însă poporul nostru, despre care d-l ministru de interne a zis că-l iubește, eu m'am dus și am întrebat ce zice Românuul opincar, fratele meu, de-

spre discursul d-lui ministru de interne, și acesta mi-a răspuns: Domnule, las să vorbească cât o vrea groful Andrássy, noi știm una și bună: »ținem minte«. Nu primesc proiectul. (Aprobări din partea naționalistilor.)

Desbatere în afaceri de imunitate.

(Sedința camerei de la 4 Febr. a. c.)

Imediat după-ce la începutul sedinței s'a anunțat numirea noului ministru de justiție Dr. Günther, care s'a prezentat și în persoană, fiind aplaudat de majoritate, și-a făcut comisiunea de imunitate raportul său.

Lazar Zoard raportează în afacerea imunității deputatului slovac Iehlitska, care a fost acuzat pentru agitație, din cauza unui discurs ce l'a ținut la alegerile trecute dietale. Iehlitska să fi zis: »Nu vă temeți de tâlharii de Maghiari, le vom sparge noi glăvănița cu toporul; dar aceasta ar fi încă puțin, ci trebuie să-i tăiem bucăți de carne și să facem curele din pielea tâlharilor maghiari.

Comisiunea propune cassarea imunității lui Iehlitska.

Skitsak (slovac) o de părere ca să se primească cassarea imunității, fiindcă spezează firm că se va dovedi, că Iehlitska n'a putut rosti aceste cuvinte.

După aceasta raportorul comisiunii propune extradarea lui Iuriga, pentru ca să se esecutive sentința, prin care a fost condamnat la doi ani închisoare.

Skitsak stăruie ca imunitatea lui Iuriga să nu se casseze, fiindcă cele ce au premers, condamnării lui, dovedesc că aici se tractează de o mare vexațiune politică.

Președ. îl chiamă la ordine, fiindcă acuză tribunalul unguresc că s'a condus la aducerea sentinței de scopuri de partid (Somogy: E o rușine a vorbi astfel!) Chem la ordine și pe dep. Somogyi!

Skitsak apelează la partidul independent, care, zice, sub regimul liberal a fost espus unor asemeni prigoniri.

Președ. Rog pe d-l vorbitor să rămână la obiect, căci de nu îi voiu lua cuvântul.

Skitsak: (cotinuând) se roagă de noul ministru de justiție, ca să pledeze la locul competent pentru grațierea lui Iuriga. Majoritatea să nu treacă cu vederea că aici e vorba de o prigonire politică a unui partid.

Preș.: Retray cuvântul d-lui deputat Skitsak.

Szmrecsany (partidul poporal) spune, că Juriga a desfășurat în cercul său electoral o activitate ticăloasă și infamă. (Președ. îl chiamă la ordine pentru espresiunea ne-parlamentară). Juriga mai este acu. at și pentru alte șease delictes.

Günther Anton, ministru de justiție: E de prima oară, că vorbesc din acest fotoliu. (S'auzim!) Sunt dator să protestez în contra împuțării, că tribunalele ungurești ar fi stat ori ar sta în serviciul vreunei tendențe politice de partid. Deputatul Szkitsak a vorbit de democrație. Eu cred, că s'a satisfăcut îndeajuns postulatelor democrației, dacă o curte cu jurați a pronunțat sentința asupra lui Juriga. (Viue aprobări). A mai zis d. deput., apostrofându-mă pe mine, că zeița Justiția să-mi lege ochii. Eu răspund: Zeița Justiția la Romani n'a fost cu ochii legați, ci numai Themis cea greacă e legată la ochi. Dar ochii Justiției au fost deschiși, și ea a ținut în

când el stă după verb: *Le-am găsit cărțile. »Copii îl sărulară pe rând pe moșul«.* Alții din contră, nu repetă obiectul nici când el stă înaintea verbului; d. e. »Vite-lor se dă ca nutreț lupin tocat în paie«, în loc de *vitelor li-se dă*. O construcțiune și mai nesuferită, întrebuintată mai ales în statul oficial, este punerea subiectului în acuzativ în loc de nominativ: Pe Ioan fu ales deputat, în loc de *Ioan fu ales deputat*.

Pentru conjugarea pasivă avem două forme: una pronominală, *eu mă laud* (de cătră alții) și alta participială, *eu sunt laudat*. Cea pronominală se întrebuintează mai mult în pers. a 3, când nu se poate confunda cu forma reflexivă; d. e. *grăul se vinde scump; se vede soarele răsărind; sau fără subiect, ca unipersonală: s'a scris mult; s'a vorbit frumos*. Foarte rău sună însă această formă luată ca personală, cu un anume subiect, când se poate confunda cu forma reflexivă, d. e. *el s'a plătit pentru ce a lucrat; în loc de el a fost plătit pentru ce a lucrat*. Uneori această formă dă

construcțiunei un înțeles contrar celui intenționat de autor, ca d. e. în următoarea propozițiune: »S'a vorbit frumos de institutorul Dimitrescu la conferința didactică«¹⁾ Autorul probabil a voit să zică, că institutorul d. e. a vorbit frumos, iar nu că s'a vorbit despre el, cum se înțelege din construcțiunea d-sale.

3. Lexicale.

Mi se urise în școală îndreptând în temele elevilor forme ca *abundent, abundentă* sau *abundință, complet*, în loc de *abundant, complet* sau mai bine *îmbelșugat, deplin*; asemenea, *consolare, convulsione*, în loc de *mângâiere, spasm*, și alte neologisme netrebuitoare, și unele schimosite ca *justițiune*, în loc de *justiție*, sau mai bine *dreptate*. Pentrucă, după o regulă foarte bună, stabilită pentru limba noastră literară de părintele criticii românești, în studiul său »In contra neologismelor«, numai pentru ideile și pentru nuanțele noi

¹⁾ »Neamul românesc« de la 24 Dec. 1906.

de idei, intrate prin cultură în viața noastră intelectuală și pentru cari, prin urmare, nu se află cuvinte în graiul poporului nostru, numai pentru asemeni idei se primesc în limba literară cuvinte din alte limbi, mai ales din latina și elina, de unde se împrumută terminologia științifică în toate limbile culte. Cu toate acestea, tocmai glosariul ortografic al Academiei începe cu »abondent, a consola, convulsione«, »a corija« în loc de *a îndrepta, extensiune* în loc de *întindere*.

Mai înainte se păcătuia prin neologizarea și mai prin latinizarea fără rost a limbei; generațiunea mai tinară a trecut la estremul opus. De unde mai înainte se zicea și se scria *popul, bel, resbel, benezicere*, în loc de *popor, războiu, binecuvântare*; tinerii de azi au început să scrie *norod, slavă, proslavesc, veleat, aidoma, hojma*, și alte slavonisme și archaisme, din cari unele nici nu se mai înțeleg astăzi, și cu atât mai puțin se găsesc în graiul poporului, pe care pretind a-l reprezenta acești reformatori și a da o nouă direcțiune lim-

bei și literaturii noastre. Vorba *norod*, pronunțată *närod*, are în popor înțelesul de *prost* sau *habănc*. Mi-aduc aminte, că în 1905, la adunarea »Asociațiunei« din Sibiu, când d. Iosif Vulcan, într'o conferință literară combătea cu mult temeiu tendința esagerată de slavizare și archaizare a limbei, a fost desaprobat de cătră tinerii adunați în jurul unui astfel de prețins reformator. Acești tineri ar trebui să caute în cultivarea limbei cu mai multă chibzuință calea cea adevărată, care nu poate nici neologizarea, dar nici slavizarea și archaizarea fără trebuință. Pe calea apucată, cu cele mai bune intențiuni ei pun »adevărul supt«^{*)} oboroc, cum zice un fruntaș al lor, și merg alături cu adevărata limbă românească.

M. Strajan.

^{*)} Supt, scris cu p, în loc de *sub* sau *subt*, confundând astfel prepozițiunea cu participiul verbului a suge, ceea ce arată multă luare aminte pentru gramatica limbei.

mână cumpăna și sabia. Și asigur pe d. deputat, că și ochii acelei Justiție, pe care eu am norocire să o reprezint, vor fi deschisi: cu iubire către Slovaci, pe care i-a amintit, cu iubire către fiecare cetățean al țării, dar pe agitatori îi va vedea. (Viue aplauze și Eljen!)

După aceea se primește propunerea comisiei de a i-se cassa imunitatea lui Juriga.

In sedința de Marți a dietei a luat cuvântul la dezbaterile proiectului contin-gentului de recruți și dep. Okolicsanyi, prezentând între aplauzele camerei următoarea propunere: »Camera să îndrume pe ministrul de honvezi, că să prezente an de an dietei un raport despre rezultatul instrucției maghiare și despre învățarea limbii maghiare în școlile reale și de cadeți, aflătoare pe teritoriul Ungariei. In acest raport să se scoată deosebi la iveală, câți dintre elevii nemaghiari posed perfect limba maghiară.«

Proces monstru pentru alegerea dela Ugra.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

Oradea-mare, 5 Faur n.

Ministrul de interne ungar, contele Andrássy a declarat sus și tare, că numai pe »agitatori« vrea să-i prăpădească fără milă; față de poporul însuși se va purta însă cu iubire și cruțare.

Despre aceea cât de mult contrastează aceasta declarație cu realitatea și cât de nesinceră va perfidă a fost, ne dă o dovadă infirmoasă de eclatant procesul monstru intentat contra a 41 Români din cercul Ugrei de către procurorul din Oradea mare.

Precum se știe, rezultatul alegerilor dietale de astă-primăvară în Bihor a fost pentru Români cât se poate de rușinos. Din cele patru cercuri românești ale Bihorului nu numai că n'a reușit nici un deputat național, dar candidații naționali parte abia au intrunit câteva voturi față de majoritatea exorbitantă a candidaților maghiari aleși, parte în urma penibilei situații au aflat de bine să se retragă, deoarece au văzut, că acțiunea lor n'are șansă de loc și poate să se termine numai cu blamaj.

Nu voim a discuta aici întru cât a contribuit la aceasta becișnicia unei părți a inteligenței române din Bihor și machinațiunile netrebnece ale unor aventurieri politici bihoreni, pe urmă trădările josnice ale unor mizerabili. Notăm numai atâta, că d-l Dr. Demetriu Lascu, prevăzând rezultatul sus amintit în cercurile românești, a căutat să salveze cel puțin cât era posibil: onoarea națională, și deci cu vre-o patru zile înainte de termenul alegerilor, a primit candidatura cu program național în cercul Ugrei

Acest pas al d-lui Dr. D. Lascu se considera la timpul său de o întreprindere lipsită de orice seriozitate și de o nebunie chiar, fiind-că cercul Ugrei a figurat totdeauna ca moșia și cetatea inexpugnabilă a faimosului Stefan Tisza, ear puținii Români din cerc (30% față de 70% Maghiari!) copleșiți de Maghiari, unici în felul lor de încarnați, se prezentau incapabili de ori ce acțiune de dai Doamne.

Au fost însă destule și cele patru zile pentru a-i face de minciună pe onorabili, cari din motive netrebnece au căutat să zădărnicească candidatura lui Dr. Lascu în cercurile românești (Le-a și succes aceasta. — Red.), deoarece s'a dovedit, că acest om se bucură de o trecere și de un respect înaintea poporului, de care până acuma nu-i venea nimănui nici să viseze. Fărăste, aceasta drept rezultatul energice lupte plină de abnegațiune și sinceritate, ce-o duce d-l Dr. V. Lascu pentru deșteptarea Bihorului deja de pe timpul, când era încă așa zicând pe băncile școlii.

Bine e cunoscută aceasta luptă și poporului, care sub conducerea d-lui Dr. D. Lascu fu gata să lupte pe viață pe moarte. Bravii Români din cercul Ugrei se înșirară sub steagul național cu atâta însuflețire și cu atâta bărbăție, încât au pus în respect mai vartos pe Maghiari, cari se temeau mult de învingerea candidatului național, și cărora au trebuit să le vină întru ajutor câți-va trădători — între cari protopopul român al cercului — ca d-nul Lascu să rămână în minoritate cu 47 voturi!

Peste măsură i-a incrementat actul de la Ugra pe cei dela putere, cari în urmă și-au propus să stărpească cu desăvârșire spiritul nobil al bravilor Români din acest cerc, nu cumva pilda lor măreată să fie urmată și de ceilalți bihoreni.

Dar dușmanii nu vor numai să-i nimicim, ci vor să-și răzbuine, ceea ce-i arată cu totul lip-și de noblețe inimii. Drept dovadă a țintei lor de răzbuinare e procesul monstru intentat contra următorilor Români din cercul Ugrei:

1) Alexandru Gramma, protopop gr. cat. în comuna Giriș (de prezent în Fărcașa com. Sătmăr). 2) George Botoș. 3) Mihai Lunčan. 4) Petru Pelle. 5) Petru D. Raț. 6) Petru Șuteu. 7) George Pop. 8) Toma Liț. 9) Vasile Tirbea. 10) Ioan Șuteu. 11) George Morna. 12) Antoniu Torja. 13) Iosif Pelle. 14) Todor Firez. 15) Petru T. Panuț. 16) Simeon Plugar. 17) George Olar. 18) Ioan Tipanuț. 19) Alexandru Olar. 20) Todor Babău. 21) Petru Naghiu. 22) Petru Sav. 23) Todor Sav. 24) Demetriu Fărcaș. 25) Simeon Liț. 26) Nicolae Criste. 27) Ioan Bărnăuț. 28) Alexandru Pop. 29) Ioan Bonat. 30) Ioan Bihorean. 31) Nicolae Blaga. 32) Gavrii Blaga. 33) Nicolae Liț. 34) Todor Pelle. 35) Todor Plugar. 36) Ioan Naghiu. 37) Elia Naghiu. 38) Demetriu Naghiu. 39) Todor Negru. 40) Todor Naghiu. 41) Vasile Naghiu.

Bine notând acuza e bazată pe §-ul 176 din codul penal, care dictează pedeapsă până la trei ani temniță grea. Incontestabil, că avem să ne așteptăm la un act ce va întrece pe cel dela Rozenberg sau dela Pojon, deoarece condamnații din aceste locuri, Juriga, Hlina și soții lor, au fost învredniciți cel puțin de favorul să-și poată implini osânda în temnița de stat, până când în cazul prezent e vorba de temniță ordinară, deci de un expedient mult mai potrivit pentru terorizarea acestor țărani români cinstiți.

Va fi poate superflu să accentuez, că toată acuza geme de intortochieri și mistificații, ceea-ce rezultă din împrejurarea, că procurorul se plânge de un terorism ne mai pomenit, ce l'ar fi săvârșit incriminații față de alegătorii 48-iști, pe câtă vreme astfel stă treaba, că tocmai 48-iștii au fost cari se pregătiseră pentru a comite față de alegătorii români unele banditizme mult mai grozave, ca cele dela Șomcuta mare și dela Cehul Silvaniei.

Și-au dat însă de oameni, deoarece alegătorii d-lui Dr. Lascu au pornit la luptă, decisi să deie piept cu orice fel de forță, ce i-ar întâmpina, deoarece convingi despre onestitatea și sfincțenia acțiunii lor, nu-și puteau explica, cum să fie posibil să li-se pună piedeci nedemne, ba să fie terorizați chiar. Și fiindcă totuși era să se întâmple astfel, justa indignare li-s'a transformat într-o furie grozavă, într'atâta, de au fost destule câteva minute pentru-ca să fie risipiți cu desăvârșire o gramadă de 48-iști neași, cari i-au fost întâmpinat înaintea Ugrei cu scopul de a-i împiedeca să se prezenteze la urnă.

Deja până acum bieții oameni au îndurat multe maltratări. Cu ocaziunea investigației au fost ținuți în Oradea-mare peste o săptămână pe timpul secerișului, când o zi de lucru valorează pentru bieții plugari atât de mult. . .

Iar dacă vom lua în considerare, că pertractarea procesului — când se vor asculta și vre-o 60—70 de martori — va dura cel puțin 7—8 zile, dar între împrejurări normale e posibil să dureze două săptămâni, ori și mai mult, ne putem închipui, cu câtă jertfă e împreunată acțiunea lor. Asigurăm însă obștea românească, că acuzații vor dovedi și la pertractarea finală, ce se va începe la 19 Februarie n., tot aceeași demnitate și bărbăție, ce au dovedit-o în ziua alegerii, când nici focosurile și topoarele 48-iștilor, nici sulțile gendarmilor n'au fost în stare să-i intimideze. . . Vor convinge și pe procuror, cumcă rău calcul și-a făcut, deoarece prigonirea pusă la cale de dânsul, nu va produce demoralizarea poporului român din Bihor, ci din contra, va promova deșteptarea lui.

Correspondentul.

ȘTIRILE ZILEI.

— 24 Ianuarie v.

Societatea »Carpații« își serbează azi în 24 Ianuarie st. v. aniversarea de 25 de ani dela înființarea ei. Aseară după încheierea foii am primit dela București înscințarea despre aceasta serbare în care se zice: »In ziua de 24 Ianuarie se împlinește un pătrar de veac de când o mână de apostoli ai romanismului, însuflețiți de sfânta cauză a Neamului nostru, au luat frumoașa și laudabila inițiativă de a se strânge sub cutele steagului Societății »Carpații«. Ziua de 24 Ianuarie este dar pentru noi o zi măreată și înălțătoare, pentru că ea ne aduce aminte numele a-celor harnici pioneri, cari au luat inițiativa înființării acestei Societăți, pentru că ea ne arată peripețiile, prin care am trecut și

rezultatele la care am ajuns după 25 de ani de muncă stăruitoare. Socotim, prin urmare, că după atâția ani de amintiri frumoase și de muncă cinstită și demnă, închinată pe altarul cauzei romanismului, se cuvine să sărbătorim ziua de 24 Ianuarie și să o glorificăm din inimă, pentru ca ea să fie un îndemn pentru urmașii noștri în împlinirea datoriilor și atingerea idealului pe care cu toții trebuie să-l avem.

Iată și programul serbării: 1. La orele 10 dim. oficierea serviciului divin în sfânta biserică Brezoianu. 2. Fotografiera în grup. 3. O mică gustare. 4. Masă la orele 9 seara, care va avea loc la restaurantul Enescu.

Urăm societății »Carpații«, să serbeze tot crescând și prosperând, și aniversarea a 50-a a existenței sale și alte multe după ea!

Dela reuniunea rom. de cântări din Brașov. La repetiția de eri a reuniunii de cântări s'a decis ca deocamdată să se țină repetiții separat cu damele și cu d-nii. Damele vor avea repetiție în fie-care Vineri seara la orele 6, iar d-nii Marți seara la aceeași oră.

Ziua de 24 Ianuarie în București. Ziua de 24 Ianuarie aniversarea unirei principatelor se serbează de către Liga culturală în București ia 9 oare seara în Ate-neul Român. Cu aceasta ocaziune d-l Barbu Delavrancea va ține o conferență, după care orchestra ministerului instrucțiunii publice va da un concert.

Transferare. Ministrul de interne a transferat pe căpitanul poliției de graniță, d-l Dr. Gustav Venter de Cianad, la Ungvar.

Chestia universității bulgare. Din Sofia se anunță că măsurile severe luate de guvernul bulgar — față de profesorii și studenții universitari în urma cunoscutelor evenimente — încep a-și arăta efectele. Îndepărtarea din Capitală a tuturor studenților, cari nu sunt din Sofia și în cazarmarea dezertorilor în legătură cu severile măsuri polițienești contra turburătorilor au cam răcit entuziasmul înălțurând pericolul a noui demonstrații și excese. După cum se anunță din cercurile guvernamentale, dispozițiile față de universitate nu vor fi menținute mult timp, ci ridicate imediat după ce-și vor fi împlinit scopul. Guvernul speră că va putea redeschide universitățile la începutul lunii Martie, el va îngriji însă să excludă mai întâi elementele socialiste dintre profesori. Studenții vor trebui să se supue formalităților unei noui inscrieri.

Mare incendiu în Londra. Din Londra se anunță, că alaltăeri a izbucnit acolo un mare foc. 6 edificii cu mai multe etaje au ars până la pământ. Pagubele se urcă la 3 milioane cor.

Noul procuror al armatei din Petersburg. In locul generalului asasinat Pavlov a fost numit procuror superior al armatei și șeful administrației superioare a tribunalelor militare actualul președinte al tribunalului militar din Petersburg, locotenent generalul G. Nilke. Nilke a fost odată procuror militar în Odesa și trece drept om cu totul sever.

Faimoasa bar. Schoenberger a părăsit alaltăeri Budapesta măchită și amărâtă de măsurile polițienești ce s'au luat în contra ei din partea acelor cureri, cărora le-a făcut în trecut atâtea servicii importante. A plecat, dar nu se știe deocamdată unde. Anturajului a comunicat, că se va stabili sau în Germania sau în Paris, sau va trece oceanul, luând drumul spre America. Când va ajunge la puțină liniște, va scrie o broșură în care va face destăinuirii sensaționale asupra prietenilor ei de odinioară. . .

Condamnarea unui ucigaș minor. Din București ni-se scrie cu data de eri: Într'o corespondență din vara trecută v'am descris pe larg o crimă săvârșită la marginea capitalei. In luna Iunie, adică individul Alexandru Negru, în vârstă de 19 ani, a asasinat pe amanta sa Anica Pricu, servitoare la grădina tatălui său. După săvârșirea crimei, Negru a aruncat cadavrul în Dâmboviță, care a fost găsit de poliție, lângă comuna Tânganul.

Negru, fiind minor, a fost dat în judecata tribunalului, care l'a condamnat la 12 ani închisoare. Eri secția I a Curții de apel a respins recursul lui Negru, menținând sentința tribunalului. C.

Testamentul unui pustnic. Din Paris se aduce știrea, că alaltăeri a încetat din viață sgârcitul milionar Poziris, care în toată viața sa a trăit ca un pustnic retras din viața socială — ocupându-se exclusiv cu speculații comerciale. Acest-pustnic încă înainte de moarte a dispus prin

testament de averea sa de 25 milioane franci, pe care a lăsat-o institutului anti-rabic Pasteur. Cu executarea testamentului donatorul a însărcinat pe președintele re-publicei franceze.

Pentru Gimnaziul din Brad.

Tinerimea universitară română din Cluj invită la Concertul pe care-l aranjază sub patronajul Domnilor Alexandru Mocsanyi, Iosif Șterca Șuluțiu, George Pop de Băsești, Dr. Teodor Mihali, Dr. Alexandru Vajda, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Iuliu Maniu și Dr. Aur. Vlad cu concursul Doamnei Lucia Cosma și al Domnișoarelor Valeria Papp, Virginia Gall și Getta Hodoșiu în favorul Gimnaziului din Brad, Duminecă în 3 Martie st. n. 1907 în »Reduță«. Prețul de intrare: De persoană 4 cor., de familie 10 cor. Începutul la 8 oare seara. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor publica. Adresa cassarului: Remus Furdul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 59.

Comitetul aranjator este pus sub președinția de onoare a d-lui Dr. Amos Frâncu și constă dintr'un comitet extern, din care fac parte 53 membri și dintr'un comitet intern (președinte d-l Voicu Nițescu) format de 20 tineri români clujeni.

După Concert urmează dans, în pauză se joacă »Călușorul«.

Comitetul aranjator ne roagă să publicăm și următoarea »Chemare«:

Un gând sfânt, un gând care frământă mințile tuturor Românilor de bine ne-a îndemnat, să punem la cale acest Concert și să-i dăm ființă: Completarea gimnaziului din Brad. Suntem tineri și tinerețea noastră se nutrește din ideale. Suntem energici și voim, iar voința noastră tinde, se luptă să se facă trup.

Arma noastră ni-e cultura, lumina și cu ea vrem, să cucerim pe ai noștri, s; depărtăm întunerecul din colibă și să înfrângem pe dușmani. Culturii îi trebu temple, temple de lumină, în care să crească și să pregătească apostoli, cari s'alergă apoi în mijlocul poporului — care i-a dat naștere — pentru a-l lumina și a-l încălzi cu făclia minții.

Neamul românesc din Transilvania și Ungaria are câteva temple de lumină, dai acestea sunt prea puține, pentru a putea crește destui luminători, cari să lumineze și să învețe cu legea noastră. De aceea avem datorie sfântă să zidim cât mai multa școli românești, în care dascăl român se grăiască cu elev român și împreună să păstreze sfintele noastre comori: limba dătinile și legea românească. Avem patru, licee complete — unul bolnav de cap — ș'acum vrem să mai zidim unul, vrem să completăm gimnaziul din Brad, singurul popas al culturii românești în războinica țară a Zarandului.

Venitul Concertului nostru va fi dăruit întreg acestui gimnaziu. Drept-aceea chemarea noastră se îndreaptă către toți Români de bine, către toți acei bărbați cu suflet de argint, cari voiesc și se luptă pentru binele nostru și fac jertfe de aur pentru cultivarea neamului românesc.

Veniți toți la Cluj, în acest citta clusa de odinioară, împrejmuit de Români, ascultați cântările dragi românești și folosiți prilejul de a jertfi obolul Vostru pentru cultura românească, care va păstra nemurirea Voastră și viața viitorului neam românesc.

La revedere!

ULTIME ȘTIRI.

Berlin. 6 Februarie. Se cunoaște acum definitiv rezultatul alegerilor pentru Reichstag. Socialiștii au pierdut cu totul 36 mandate. Din 79 câți au fost în sesiunea trecută au fost aleși de astădată numai 43. După publicarea rezultatului mai multe mii de oameni au făcut ovațiuni în fața palatului imperial. Împăratul Wilhelm a eșit pe balcon și a adresat mulțimei un discurs, exprimându-și convingerea, că poporul german e decis a înainta pe calea ce și-a ales o.

Sofia. 6 Februarie. Ziarul țancovist »Den« este de o vehemență extraordinară față de guvern. El atacă întregul partid și amenință pe primul-ministru cu soarta ce a avut-o ministrul Stambulov. Redactorul ziarului »Den« care a scris articolele a fost închis, și cu toată garanția de 2.000 lei, depusă pentru liberare el n'a fost încă pus în libertate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor respons. interim.: Victor Branice.

